

**»SLOVENE«** velja po pošti na vsa strani Jago-slavije in v Ljubljani:  
za celo leto naprej . . . K 180—  
za pol leta . . . . . 90—  
za štiri leta . . . . . 45—  
za en mesec . . . . . 15—  
Za tuzemstvo celoletno K 240—  
**Sobotna izdaja:**  
za celo leto . . . . . K 30—  
za tuzemstvo . . . . . 35—

# SLOVENE

**Inserati**  
Enostopna pettirista (50 mm široka in 3 mm visoka ali uže prostor)  
za enkrat . . . . . po K 5—  
poslana itd. . . . . po K 5—  
Pri večjem naročilu popust.  
Najmanjši oglas 50/0 mm K 25.  
Izhaja vsak dan izvenredni ponedeljek in dan po praznikih, ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III. Koprski se ne vračajo; nevrantirana pisma se ne sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, uprava. št. 328.

## Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran. Ljubljanske št. 650 za naročnike in št. 349 za oglase, avstr. in češke 24.797, ogr. 23.511, bozn.-hran. 7563.

### Ne blijmo se sami!

Vprašanje edinstvene države s široko avtonomijo je v Slovenski ljudski stranki že zdavna razčiščeno in soglasno sprejeto ter tvori eno izmed kardinalnih točk nje-nega programa. Nismo tudi slišali nobe-nega glasu v stranki, ki bi bil temu na-sproten. Zato je vsako prerekanje o tej stvari brezplodno, nepotrebno in škodljivo ter kaže v tem oziru g. dr. Franc Kovačič v št. 140 mariborske »Straže« veliko ne-orientiranost, ako v tem oziru podtika ko-murkoli nekaj družega.

Glede monarhističnega ali republi-kanskega programa pa se je med »Večernim listom« in »Stražo« zadnje dni vnela polemika, ki je od strani »Straže« dobila tako ostro obliko, da ne moremo tiho pre-ko tega spora. »Večerni list«, neodvisno glasilo krščanskosocialnega delavstva, za-stopa republikansko stališče, »Straža« pa monarhistično. »Večerni list« je v vpraša-nju poslovnika k poročilu iz Belgrada z dne 10. t. m. položil ostrino v drugo smer, kakor je po našem mnenju bilo v intenci-jah Jugoslovanskega kluba. Po našem mnenju se imajo eventualna različna na-ziranja o kakih stvari razčistiti v s t r a n k i s a m i, ne pa v časopisju; radi tega naš list meritorno o tej stvari ni razpravjal, tem manj, ker je vprašanje oblike države za stranke s krščanskim svetovnim nazi-ranjem relativna stvar, praktično, ne pa principiarno vprašanje. Če pa že kdo misli, da mora o takih vprašanjih razpravljati preko strankarske discipline v listih, po-tem moramo zahtevati, da se polemika med listi ene in iste stranke vrši m i r n o in s t v a r n o. »Straža« je pa udarila v tem oziru čez mejo strankarske discipline in dostojnosti, s čemur je napravila liberal-nim listom samo — prezgodnje veselje.

### K položaju.

Belgrad, 18. decembra.

Prihod odposlancev Radičeve stranke v Belgrad je odvalil težak kamen s src naših »modrih« državnikov. Vse si mane roke od samega zadovoljstva, kakor da je bitka s Hrvati že dobljena. Grenke so si-cer kroglice Radičevih volivcev, toda — kakor izgleda — jih je prihod odposlancev v konstituantno vendar le precej osladil. Poredneži celo govori, da ni bilo ni kra-ja ni konca poljubljanju v »državotvornih« klubih s poslanci onega »osovraženege« Radiča, o katerem je vlada smatrala za potrebno, da sama dementira vest, da je — umorjen. In sedaj se pojavlja v takem življenju! Z dobro voljo in popuščanjem (seveda Radičevcev) upajo parlamentar-ni krogi, da bo mogoče zadovoljiti republi-kanske kmetske stranke, ki zahtevajo sve-čano proglasitev suverenosti ustavotvorne skupščine, spremembo poslovnika in odpravo majorizacije pri glasovanju o ustavi. Šele po izpolnitvi teh zahtev in želja so Radičevci pripravljivi položiti tudi prise-gu in sodelovati v konstituantu.

Precjizni posredovalci se je te dni tru-dilo, da vprežejo v vladni voz muslimanski klub. Kdo se ne spominja, kako ščuvajoče je pisalo »demokratsko« časopisje svoj čas proti Hrasnici ko je imel postati minister v Protičevem kabinetu! Sedaj mu »demo-krati« ponujajo listnico. Toda Hrasnica za-hteva avtonomijo Bosne, spremembo po-slovnika, dvotretjinsko večino pri glasova-nju o ustavi in pravično izvedbo agrarne reforme.

Zemljoradniški klub je že z vsemi štiri-mi v centralističnem blatu, posebno ga »noter tlači« dr. Vošnjak, ki hoče med slo-venskim »samostojneži« (o sancta simpli-citas!) imeti glavno besedo. Duševni vođa kluba je Avramović, ki stoji v ozkih zvezah z belgrajskimi politiki centralistič-nega kova.

Posebno laskavo se izražajo naši »sa-mostojneži« o komunistih, ki so bajé straš-no parlamentarni.

Verifikacijski odbor še ni dovršil niti polovice svojega dela in ni verjetno, da bo pred Božičem mogoče izvršiti volitev pred-sedništva ustavotvorne skupščine, kar je vladnim skupinam zelo po godu, ker se nadejajo, da se bo med prazniki izkristali-zirala vladna večina. Vkljub temu se trdi, da bo že v terek seja plenuma.

Izgleda, da Pašičeva akcija ne bo imela uspeha, ker srbijanski »demokrati« ne morejo pozabiti svojega ogorčenega bo-ja proti njegovemu režimu v nekdanji srb-ski vladi. Čemu oživljati »mrliča« in sebi kopati grob? V poštev prihaja zopet Pro-tič, ker je potrebno, da se Vesnić »odpo-čije«. Seveda bi v tem slučaju Pribičević-eva »dinastija« pretrpela brodomol.

Jugoslovanski klub se še ni vezal na nobeno stran, svest si svoje važnosti kot posrednik med krajnimi federalisti in pri-staši edinstva države. Vsi dosedanj raz-govori dr. Korošca z merodajnimi osebami so bili neobvezni, toda odločni v za-htevah Jugoslovanskega kluba.

Kakor je sedaj položaj, je izključeno, da bi bilo mogoče — drugače kot z nasi-ljem izvesti — centralizem.

Danes je bila v tukajšnji katoliški cer-kvi slovesna zadušnica za pok. dr. Mahni-čem, knezoškofu krškem. Zadušnico je služil g. dr. Korošec ob asistenci domače-ga župnika in njegovega duhovnega po-močnika. Jugoslovanski klub je bil polno-številno udeležen. F. I. R.

### Železniška zveza Slo-venije z morjem.

Usodni udarec, ki nam je bil zadan v Rapallu, kjer nam je »mirovna« pogodba z Italijo odrgala nad pol milijona našega naroda, je še posebno občuten na narod-nogospodarskem polju. Železniška prog-a št. Peter na Krasu do Reke, ki naj bi na-gradila izgubo izhodišča Slovenije na mor-je — Trst, ne samo, da nam ni bila pri-znana, temveč je tudi grajenje nove proge, vzporedno odvzeti progi, vsled prevelike bližine meje postalo nemogoče.

Slovenija bi na ta način bila obsojena na počasno hiranje, ki bi ji nazadnje pri-neslo gospodarsko smrt kljub vsem njenim naravnim bogastvom.

Zveza z morjem je prvi pogoj narodno gospodarskega življenja Slovenije tudi s stališča naše zunanje politike s posebnim ozirom na naše neodrešeno ozemlje, ker le gospodarsko močna in industrijsko raz-vita Slovenija more postati privlačna sila in moralna opora v boju za samoohrano se nahajajočih naših bratov pod tujim jar-mom.

Res je sicer, da imamo iz Ljubljane v Zagreb dve železniški progi. Toda ravno vsled tega, ker imate obe progi le Zagreb za izhodno točko k morju, od katere vodi le enotirna, z znatnimi vzponami in nepri-kladnim terenom obremenjena železniška prog-a, prihaja Slovenija v zelo mučen po-ložaj. V kolikor je ne bi zadavil politični centralizem, ki bi državno težišče skon-centraliral na eno samo južno točko (kar nas Bog obvari), bi slovenskemu ljudstvu pre-til tudi socialni in kulturni pogin.

Z vidika teh stvarnih pobud in s zre-lim pogledom na koristi in bodočnost slo-venskega ljudstva so se zbrale novembra meseca 1919. leta v Banjaloki pri Kočevju občine kočevskega, delniškega in čabran-skega okraja po svojih zastopnikih na po-svetovanje in sestavile poseben »Odbor za podaljšanje železniške proge Kočevje-Brod na K.—Reka«. Predsednik tega od-bora je sedanj nad vse delaven poslanec g. Karel Škulj.

V imenu tega odbora je g. Škulj te dni predložil prometnemu ministrstvu obširno, utemeljeno spomenico, v kateri se pred-laga zgradba železniške proge Kočevje—Stalcerji—Vimol (občina Banjaloka)—Brod na Kolpi, pa dalje po dolini reke Kolpe proti Čabru na Grobiško polje z iz-hodiščem na Reko ali Sušak, odnosno Ba-ka. Kot alternativa se predlaga tudi kra-

ša prog-a Kočevje—Stalcerji—Banjaloka—Pirče in Brod Moravice do Reke.

Ta železniška prog-a bi s preureditvijo proge Ljubljana, odnosno Grosuplje—Ko-čevje za večji promet spajala osrčje Slo-venije s hrvatskim Primorjem, utrdila na-rodno in državno edinstvo in nudila pre-bivalstvu ob progi, ki je zelo siromašno in radi tega prisiljeno na izseljevanje, zaslu-žek in razvoj njihove domače proizvodnje.

Teren je zelo ugoden za zgradbo že-leznice in bi le na dveh mestih bili po-trebni krajši predori, odnosno zaseki.

S to prog-o bi se olajšala prog-a Zagreb—Reka, ki je radi ilovnatoga terena zelo neugodna za dvotirno prog-o, ki je že se-daj čisto ovirana s plazi snega in zemlje.

Kako važen narodno-gospodarski in socialni činitelj bi bila ta prog-a, razvidno je že iz tega, ker bi bila izpeljana skozi gozdnate predele, kar bi dvignilo lesno industrijo, ob premožgovnikih, ki bi se mo-gli racionalneje izkoriščati, ob rekah Kol-pi, Kupicji in Čabranki, ki imajo dragoceno vodno silo za električne centrale, mline in druge vodne naprave. S tem bi se povzdig-nila sadjereja in živinoreja, odprle bi se cementne tovarne, v Čabru bi se obnovile železolarne in, kar je posebne važnosti, omogočena bi bila cenejša prehrana pre-bivalstva tam, kjer ni zemlja primerna za poljedelstvo. Poleg tega pa je tudi lepota krajev ob Kolpi tako živopisna, da bi že-lezniška zveza povzdignila tujski promet tudi v teh krajih in usivarila ob Kolpi »Kranjsko švico«, ki bi bila vir lepih do-hodkov.

Končno je treba omeniti, da je prebi-valstvo ob predlagani progi radevolje pri-pravljeno odstopiti brezplačno zemljišča za trasiranje proge.

Merodajni krogi naj uvažujejo te in druge nepobitne razloge v interesu drža-ve in naroda, v interesu zadovoljstva in blagostanja ljudstva in v interesu socialne pravičnosti, državnih financ, kakor tudi v interesu oborožene obrambe naše domo-vine, katero bo ta prog-a — poleg zado-voljnih državljanov — še bolj okrepila in tehnično izpopolnila.

Fran Radeček.

### Celovško pismo.

Prijatelj našega lista in naš zvest somi-šljenik poroča iz Celovca med drugim: Naši (to je celovski) listi skoro ničesar ne pišejo o koroških zadevah. Seveda, da je bil enkrat tam, drugičkrat zopet tam kak »Befreiungs-fest« in da so veliko »heilatic« ali da se ve-selijo nemškega duhovnika (! »pobožnic nem-čurji seveda«) v Velikoveu, in da je g. prošt Randl še vedno v Dobrlivasi. To stoji vseh štih še v našem časopisju. Celovec je zdaj postal procej miren in ljudje govori, le malo o glasovanju in Jugoslaviji. Pa tembolj moram slišati, kako morajo trpeti naši ljudje v prej-snji coni A in da jim skoro ni mogoče tukaj živeti. — Prejšnji četrtek je napravilo v Pli-berku čez 200 ljudi gospodu dekanu in tudi drugi »Slovenem« »mačjo godbo«. In pliberški kaplan se nazivlje sam — pošiljač po-zdrave — »pliberškega mučenika«.

»Das Reilnigungs werk in Sehne, Kirche und Amt schreitet rüstig fort.« je pravil Lemiš v koroški skupščini. (»Cistilno« delo v šoli, cerkvi in uradu napreduje krep-ko). In kaj pravi k temu Belgrad? Jaz mislim, tem gospodom je vse eno, a kasneje pa bo prepozno. Če nimamo svojih slovenskih du-hovnikov, učiteljev in uradnikov, bo kmalu tudi konec vsega slovenstva na Koroškem. Sedaj bi morala jugoslovanska vlada energi-čno zahtevati od Dunaja, da morejo naši ljudje ostati tukaj in tudi tu živeti. Če slovenski župnik ne dobi plačila od Koroške vlade, se-veda tukaj ne more živeti. Volitve so procej slabo izpadle (namreč v Jugoslaviji), kakor sem čital, in to tudi nas Korošce hudo zadene, ker od centralistične vlade tudi mi ne mo-remo ničesar dobrega pričakovati.

Vas prisrčno pozdravlja — tako pismo. Na eni strani že potajajoča se resignacija, na drugi strani idealizem, ki vidi spas Koroške še vedno pri nas.

Ali bo Belgrad opravičil nade, ki jih sta-vijo nanj obupavajoči Koroški Slovenci?

F. K.—n.

### Ultimat D' Annunziju.

LDU Rim, 21. decembra. (Stefani.) General Caviglia je poslal D'Annunziju ul-timat, v katerem z ozirom na prejšnja poga-janja z D'Annunzijem izjavlja, da vlada vsled triumfalnega sprejema, ki ga obljub-lja D'Annunzio vsem, ki so zapustili voj-eko ali mornarico, da se podajo na Reko, ne more nič več razpravljati, da bi ne ško-dilo njenemu dostojanstvu. Ko je postala rapalska pogodba v kraljevini zakon, se mora izvesti. Caviglia stavlja tedaj D' An-nunziju tri pogoje: 1. izpraznitev otokov Raba in Krka ter drugih krajev, ki jih pri-znava rapalska pogodba Jugoslaviji, 2. pripustitev prostege odhoda ladij italijan-ske vojne mornarice iz reške luke in po-vratek ladij ter torpedovk, ki so se po pro-glasitvi blokade podale v Reko, 3. razpu-stitev in odstranitev oboroženih sil, ki niso sestavljene iz reških meščanov. Poveljnik vojaških sil v Julijski Benečiji pričakuje do 6. ure zvečer dne 21. decembra odgovor na te tri točke, pri čemer izjavlja, da ne pripušča poznejšega razpravljanja o mo-dalitetah njih izvedbe. Caviglia dostavlja, da se mora po navodilih vlade odgovor reškega poveljnika ozirati na mnenje doma-čih meščanov, zakaj oni so, ki bodo v slu-čaju negativnega odgovora morali odlo-čati, ali se postavijo pod varstvo italijan-skih čet, ali pa bodo morali nositi težke posledice odredb, katere ukreniti bo pri-siljena italijanska vlada; da zadosti čast-nim obveznostim, kakor tudi volji italijan-skega ljudstva.

### Predsednik Harding prot ententi.

LDU Pariz, 21. dec. (DunKU) Po po-ročilih iz Mariona, se je Harding sedaj končno veljavno odločil, da ne vzame na znanje niti versailleske mirovne pogodbe, niti pogodbe zveze narodov. Harding stre-mi za tem, da v svrhu mirovne pogodbe z Nemčijo, pospeši pogajanja med nemško vlado in vladami zaveznikov glede odškod-nine za potopljene ladje, kakor tudi o razlastitvi ameriških posestev, in da hkrati na diplomatičen način razpravlja o novi zvezi narodov. Ta korak bo sledil najbrže neposredno, ko nastopi Harding svoje posle.

### Kriza v poljski vladi.

LDU Varšava, 20. dece. (PBA) Vod-stvo socialno-demokratske stranke je sprejelo sklep, v katerem se izjavlja, da je v sedanjem, tako težkem političnem, socialnem in gospodarskem položaju vla-de neobhodno potrebno, da vlada točno in jasno zasleduje svoj program in enotne smernice, katerih se v takem položaju mora držati. Dokler pa bodo v vladi za-stopniki socialne in gospodarske reakcije, bo to nemogoče. Politika vlade, ki si jo je podvržel reakcionarni vpliv, ne more da-jati delavstvu potrebnega varstva. Pod ta-kimi razmerami je nemogoče, pustiti za-stopnika socialno-demokratske stranke še dalje v vladi. Podpredsednik Daszinski je takoj, ko je izvedel o tem sklepu, dal predsedniku vlade svojo demisijo.

### Bruseljka konferenca.

LDU Berlin, 20. dec. (DunKU) Bru-seljski dopisnik »Berliner Tageblatta« po-roča, da se oficijelno in neoficijelno izra-ža z vseh strani zadovoljstvo s potekom po-gajanj. Ker morajo odposlanci aliarancev zbrati vtise zadnjih treh dni, je sedaj na-stopil kritičen trenotek konference.

LDU Bruselj, 20. decembra. (Havas.) Danes dopoldne so se nadaljevala pogaja-nja med posebnimi pooblaščenici zavezni-kov iz Nemčije. Kakor se zdi, ni prišlo do končno veljavnih zaključkov. Ker po spo-ročilu tajnika konference nemski odpo-slanci nemara do srede ne bodo pozvani k ponovnim razpravam, je dvomljivo, da bi se konference mogla raziti do napove-danega časa, tedaj pred božičem.

LDU Pariz, 21. dec. (DunKU) Kakor poročajo listi iz Bruslja, bodo z izročitvijo skupnega načrta zaveznikov za obnovitve

namškimi odposlancem posvetovanja začasno končana. V četrtek se vrnejo odposlanci domov, kjer bodo nadaljevali posvetovanja s svojo vlado. Okrog 16. januarja se zopet sestanejo v Bruslju.

## Razna poročila.

### ODSTOP GRŠKE VLADE.

LDU Atene, 21. dec. (Havas) Ministrski predsednik Rhallis je podal kralju ostavko kabineta. Kralj je prosil ministrskega predsednika, naj do sklicanja zbornice vodi vladne posle dalje.

### MAŽARSKA ZBORNICA.

LDU Budimpešta, 21. dec. (MKU) V današnji seji narodne skupščine je bil sprejet zakonski načrt glede dovolitve carinske svobode angleškemu sindikatu, ki se bo bavil s pridobivanjem zemeljskih plinov. Nato je zbornica prešla na debato o vladnem programu. Finančni minister Hegedüs je poročal, da umakne zakonski predlog, ki ga je stavil njegov prednik o davčnih obveznostih, ker ne odobrava njegovih določb.

### BOJ MED FAŠISTI IN SOCIALISTI.

LDU Ferrara, 20. dec. (Stefani) Ko so imeli socialisti zborovanje, je prišlo do spopada med socialisti in fašisti, pri čemer sta obe stranki streljali iz samokresov. Tri osebe so mrtve, sedem težko ranjenih.

### ZVEZA NARODOV.

LDU Rim, 21. dec. (Brezlično) Rumunski minister zunanjih poslov Take Jonecu je zvezi narodov predlagal, naj se ustanovi mednarodni ekspedicijski zbor, ki bo šel na pomoč Armeniji, ter prepredil nadaljna grozodejstva.

### NOV NAPAD BOLJŠEVIKOV NA PERZIJU.

LDU London, 21. dec. (Brezlično) Iz Carigrada poročajo, da zbirajo boljševiki čete pri Baku. Pričakovati je novega napada na Severno Perzijo.

### POTRES.

LDU London, 21. dec. (Brezlično) Kakor javljajo iz mesta Buenos Aires, je potresna katastrofa v provinciji Memdoza zahtevala kot žrtev 150 oseb.

### LAKOTA NA KITAJSKEM.

LDU Stockholm, 21. dec. (DunKU) List »Dagens Nyheter« poroča iz provinc Cili, šantung, šanel in Honan, kjer biva kakih 30 milijonov ljudi, da trpi prebivalstvo silno lakoto. V teh pokrajinah že leto dni ni bilo dežja. Prebivalstvo živi od trave in korenin.

### ZEMELJSKE RAZPOKE.

LDU Rim, 21. dec. (Stefani) »Epoca« javlja iz Tepelenija: V nekaterih krajih so se pojavile zemeljske razpoke, ki so porzle več stavb ob reki Vojusi. Podrlo se je nekaj hiš. Poškodovani so petrolejski rovi. Več vasi je težko poškodovanih. Natančno število žrtev še ni znano. Grad Ali paše v Tepeleniju je v nevarnosti, da se poruši.

### STAVKA NATAKARJEV V GRADCU.

LDU Gradec, 21. dec. (DunKU) Nameščenci v gostilnicah in točilnicah so na nocojšnji skupščini sklenili stavkati, ker njihovi delodajalci doslej še niso ugodili njihovim mezdinim zahtevam. Stavka se je danes na levem Murškem bregu že pričela. Vse kavarne in večje gostilnice so zaprte. Gostilničarji so naprosili vlado, naj posreduje.

## Politične novice.

+ Delovanje naših poslancev. Poslanec Fran Pišek je vložil te dni več interpelacij v obliki vprašanj na posamezne ministre in sicer: na finančnega ministra radi izenačbe direktnih davkov in radi nedovoljne preskrbe prebivalstva v Sloveniji s tobakom, posebno s tobakom za pipe; na ministra za socialno politiko radi reforme viničarskega reda, za čegar gradivo je že pripravljeno; na ministra za prehrano radi prehrane siromašnih slojev, posebno med viničarji, ki si ne morejo nabaviti dovolj hrane in peceni; in na ministra za trgovino radi olajšave uvoza manufakturnega blaga, usnja itd. in radi večjega državnega nadzorstva nad trgovci in prekupčevalci s tem blagom, ker je ljudstvo, posebno na deželi, boso in nedovoljno oblečeno v sedanji hudi zimi. F. I. R.

+ Jugoslovanski klub. Včeraj je imel Jugoslovanski klub sejo, na kateri je razpravljalo o gospodarskih, prosvetnih in političnih vprašanjih. Seja je bila ožjega informativnega značaja.

+ Iz verifikacijskega odbora. Belgrad, 21. decembra. (Izvirno) Danes je verifikacijski odbor končal svoje delo; prihajajo pa še vedno nove pritožbe. Verificiranih je bilo 343 mandatov, 70 poslancev pa še ni oddalo svojih poverilnic, med katerimi so predvsem radičevci. Razen zastopnika Jugoslovanskega kluba dr. Hohnjeca so tudi radikali in komunisti oddali svoje odločeno mišljenje.

+ Vprašanje predsedstva. Belgrad, 21. decembra. (Izvirno) Radikali zahtevajo, da se izvršijo volitve predsedstva ustavotvorne skupščine brez predhodnega sporazuma. Vlada se naj sestavi brez ozira na to, kdo bo predsednik skupščine. V tem slučaju bi demokrati kandidirali za predsedstvo dr. Lukinića in dr. Ribarja, radikali pa dr. Vukevića in Nastasa Petrovića. Borba za predsedniško mesto je zelo huda. Radikali zahtevajo mesto predsednika brezpogojno zase.

+ Železnica Kočevje—Brod na K.—Reka. Belgrad, 21. decembra. (Izvirno) Danes je poslanec Škulj interveniral v ministru saobračaja radi zgradbe železniške proge Kočevje—Reka. Odgovorilo se mu je, da se bo ta zadeva resno vzela v pretres, tembolj, ker se bo predložil tudi načrt.

+ Demokrati zoper praznovanje katol. Božiča. Belgrad, 21. decembra. (Izvirno) V krogih tukajšnjih poslancev vlada veliko nezadovoljstvo in ogorčenje, ker demokrati nečejo dovoliti, da bi katoliški poslanci praznovali svoj Božič. Pač pa so demokrati za to, da se praznuje pravoslavni Božič.

+ Obrisi avtonomističnega bloka. Belgrad, 21. decembra. (Izvirno) Pogajanja za sestavo vlade so zaenkrat odložena, ker Pasić želi, da se prej konstituirajo ustavotvorna skupščina. Demokrati so pripravljeno, stopiti tudi v Protičevo vlado pod pogojem, da svoj načrt ustave umakne. Obrisi avtonomističnega bloka so vedno bolj jasni. Pasić to vpoštevata in skuša prepričati demokrate, da se tudi ta blok upošteva pri sestavi nove vlade.

+ »Vztrajnost« brez primere. Demokratska poverjenika dr. Ravnihar in Adolf Ribnikar se kar ne moreta ločiti s poverjeniških stolcev. Da se g. Ribnikar nikakor ne more sprijazniti z mislijo, da bi moral demisionirati, je razumljivo, ker se njegov poverjeniški stolček ni niti prav ogrel in poverjenik za socialno skrb ni imel niti toliko časa, da bi si mogel ogledati vse sobe svojega poverjeništvu. Drugače je pa z g. dr. Ravniharjem. Celokupna deželna vlada je soglasno sklenila, da odstopi, kakor hitro poda osrednja vlada ostavko. Poverjeniki SLS so podali ostavko celo prej, kakor hitro je demisioniral minister dr. Korošec. Dr. Ravnihar pa še po preteku enega tedna trdovratno vztraja proti sklepu celokupne vlade, torej tudi proti lastnemu glasovanju v dotični vladni seji. Kako smatra g. poverjenik to svoje zadržanje za skladno z najprvotnejšimi pojmi političnega takta?

+ Razmejitvena komisija. Jugoslovanska delegacija pri razmejitveni komisiji objavlja: Ker očitno obstoja nejasnost glede oblasti, ki pristojajo tukajšnji razmejitveni komisiji, se smatra za umestno, da se obseg njenega delokroga natančneje oriše. Državne meje so bile določene z mirovno pogodbo, in naloga razmejitvene komisije je, da v čim največji skladnosti z določili mirovne pogodbe ugotovi mejno črto na licu mesta. Delo komisije se omejuje le na to, da sme a) izvesti natančno razmejitev v odsekih, omenjenih v mirovni pogodbi kot »mejne črte, ki se morajo določiti na ozemlju samem«; b) izvesti revizijo mejne črte, označene v mirovni pogodbi kot administrativna meja, to pa le, ako predložijo tako zahtevo ena izmed interesiranih držav in se večina komisije strinja s predlogom; c) preložiti kako v mirovni pogodbi imenoma navedeno točko, ako se to zgodi s soglasnim sklepom celotne komisije, vstevši zastopnike obeh zainteresiranih držav. Brez takega soglasnega sklepa se nobena v mirovni pogodbi omenjena točka ne sme izpremeniti; d) sestaviti zapisnike oziroma dogovore, ki se nanašajo na ureditev vseh državno-pravnih vprašanj, ki nastanejo vsled razmejitve. Ta dogovor pa postane končno veljaven in obvezen za zainteresirani državi šele takrat, ko ga ti državi odobri. V Mariboru delujoča razmejitvena komisija je torej pooblaščenca, da le v nekaterih posebnih primerih nebitveno izpremeni osnutek vrhovnega sveta, v kolikor bi to upravičevali krajevni gospodarski interesi, nikakor pa pri tem ne sme biti merodajna naročnost, jezikovni, verski ali vojaški oziri. Delo razmejitvene komisije se je zavleklo vsled okolnosti, ker je bilo njeno delo odvisno od reka veleposlaniške konference, kateri je komisija že ob začetku svojega dela predložila razna vprašanja in odločitve. Veleposlaniška konferenca je pred kratkim odločila, da razmejitvena komisija brez soglasnega sklepa vseh članov ni pristojna izpremenjati kakšnega dela mejne črte, označene z »tokom vode«. Glede vprašanja, ali je komisija pristojna preložiti mejno črto, kjer jo tvori tako razvodje, iz Pariza še ni dospela nobena rešitev.

## Novice z Vzhoda.

Položaj poljedelskih delavcev. »Pravda« od 9. novembra priobčuje poročilo inspektorja sovjetskih poljedelskih komun, ki so se ustanovile na posestvih bivših veleposesnikov. Nadzornik je pregledal posestva v Bronickem okraju blizu Moskve, ki so najbližja centrali. Poročilo se glasi: Posestvo Sazonovo. To posestvo ima asil za stare ženske, ki so ne-

sposobne k delu. Asil je mrzel kot led, ker se sploh ne kuri.

Posestvo Jaburovo. Grad okupira upravitelj s svojim pomočnikom, 300 delavcev komune pa stanuje v barakah. V eni izbi spi 60—70 oseb, moških in ženskih. Hrana se kuha v umazanih kotlih v gozdu.

Posestvo Buturlinovo. Stara palača v dva nadstropja, je bila namenjena za šolo. Toda član sovjeta je hišo zasedel in se bavi z živinorejo. Člani komune pa so stlačeni po izbah. Na prvi pogled se zdi, da imamo pred seboj rimske sužnje, ne pa delavce sovjetske komune.

Posestvo Lukovo. Otroci so obvezani stražiti konje celo noč, po dnevi pa delajo 8—10 ur. Delavci so tako terorizirani, da si v navzočnosti upravitelja ne upajo pritoževati.

Neverjetne cene. Par moških čevljev stane v Odesi 200.000 sovjetskih rubljev! Prodajajo jih seveda ne po trgovinah, ki ne obstojajo, ampak rdeči vojaki.

Interesantno poročilo iz Petrograda. Zadnji čas se je prehrana Petrograda nekoliko izboljšala, boje se pa, da to ne bo dolgo trajalo. — Disenterija, združena s srčnimi bolečinami, ponehuje, pač pa je narastel eksantematični tifus: — Najhujše se godi inteligenci; umetniki in profesorji dobivajo hrano tam, kjer počujejo. — Drv popolnoma primanjkuje. — Zasebna trgovina je popolnoma prepovedana in se zato živila dobe samo spekulativnim potom po neverjetnih cenah. — Sovjetski denar stoji nizko: tako velja ena »Kerenska« 3—4 sovjetske rublje, »dumski« rubelj velja 19 do 20 sovjetskih, carski rubelj pa 70—80 sovjetskih. — Tramvaj, elektrika in pošta so brezplačni, tudi najemnina se ne plačuje. — Protiboljševiški elementi so neorganizirani; vlada silen strah pred režimom, ki je brezobziren. — Isti vir poroča, da je komunistična stranka padla od 900.000 članov na 450.000.

Prepoved vseh štrajkov. Sovjetska vlada je glasom poročila iz Helsingfors izdala nov dekret glede štrajkov. Štrajk se sploh prepoveduje. Štrajkujoči izgube pravico do prehranjevalne norme in se internirajo v koncentracijskih taborih.

Japonci zasedli Priamurje? Neko poročilo pravi, da so Japonci zasedli ustje Amurja. Podrobnosti še niso znane.

Vzgoja mladine. V Arhangelsku so šole manj obiskovane čem so bile pod carskim režimom. Manjka učiteljev, ker večina je odšla na kmete, drugi pa na prisilna dela. Ni ne knjig, ne zvezkov, ne črnila. Šolarji kurijo šole sami, drevesa grede tudi sami sekati. Tudi šole sami čistijo, kajti ni dovoljeno koga za to delo najeti. Pred letom se je v šolah poučevalo 3—4 ure na dan, zdaj pa vsake dva dni po 1 uro. Gimnazije in liceji pa še dozdej niso začeli s poukom. Zato je moralno stanje mladine pod ničlo.

## Shod vpokojencev južne železnice.

Vpokojevcem južne železnice so danes dopoldne ob 9. uri sklicali javen shod v protest vsem, ki zavlačujejo oziroma enostavno prezirajo njihov boj za življenje. Iz govorov njihovih zastopnikov Mazija in Salomona je videl vsak, da so ravno ti reveži morda edini stan uslužbencev, kateremu se niso dohodki z ozirom na razmere še od predvojnne dobe popolnoma nič spremenile. Če prbijemo, da ima človek, ki je približno 40 let delal pri podjetju 84 kron mesečne pokojnine danes — je menda dovolj značilno očrtan socialni čut gospodarjev. Na drugi strani se mora človek naravnost zgražati nad nerazumljivim postopanjem odločujočih faktorjev, ki zavlačujejo te današnje največje reveže že nad pol leta.

Na izmozganih, blelih obrazih smo videli, da je prišla beda do vrhunca. Odločne in premišljene resolucije to pričajo, da organizacija postopa danes redko pot zakonitosti in hoče z mirnim postopanjem izvojevati najelementarnejše pravice. Toda pokazali so na drugi strani, da trpljenje in ogorčenje že prekipavata in izvajanja in resolucije so glasen opomin, da je zadnji čas, če nočemo novih škandalov.

Zborovanju je prisostvoval tudi g. poverjenik za soc. skrb g. Ribnikar, ki je obljubil, s svoje strani vso pomoč in zadržil, da bo posredoval glede zadeve tudi pri svojem ministru in direkciji južne železnice.

Nato so zborovalci soglasno odobrili predlagano resolucijo, ki se je poslala: Ravnateljstvu južne železnice, Zavarovalnici zoper nezgode, poverjeništvu za soc. skrb in Deželni vladi za Slovenijo.

Poziv predsednikov na vztrajno in odločno borbo je zaključil zborovanje.

Brez kričanja, brez navduševanja — mir — vzdih — solze. Pomagajte nam! Lačni, bosi in raztrgani smo!

Prispevajte za sklad S. L. S.!

## Dnevne novice.

— Občni zbor kmetijske družbe preklican. Osrednji odbor Slovenske kmetijske družbe je sklenil v svoji seji dne 21. decembra, da preklicata občni zbor Slov. kmetijske družbe, ki bi se moral vršiti dne 20. decembra. Razlogi za ta sklep so bili tehtni in dvojnega značaja. Odbor je prišel na podlagi poročil o občnih zborih raznih podružnic zadnje nedelje, na katerih so se vršila huda nasilstva od strani samostojne kmetijske stranke, do prepričanja, da bi vsled sedanjega razpoloženja tudi občni zbor Slovenske kmetijske družbe ne mogel vršiti mirno, zlasti ker pogajanja med obema strankama nista dala glavnemu odboru jamstva za mirno izvršitev občnega zbora. Drug razlog je otežkočanje prometa in pomanjkanje prenočišč za tako veliko število delegatov, zlasti iz Štajerske, ki bi morali cele tri dni izostati od doma. Odbor je sklenil, da takoj obe stranki povabi, da se pobotata radi bodočega delovanja v SKD in se ustvari tako stanje, da bo vsem strujam omogočeno sodelovanje.

— Slomškova zveza. Občni zbor se vrši dne 28. t. m. ob 10. uri dopoldne v dvorani Rokodelskega doma v Ljubljani. Dne 28. in 29. istotam socialni tečaj. K obilni udeležbi vabi odbor. Zadnja odbo-rova seja pred občnim zborom pa je v petek dne 24. t. m. v tajništvo.

— Usmiljeni bratje v Kamniku. Znani dobrotnik dobrodelnih naprav, ljubljanski tovarnar gosp. Karol Pollak, je kupil v Kamniku Knaippovo kopališče in ga podaril usmiljenim bratom. Ti so ta velikodušni dar z veseljem sprejeli in si začeli tam pripravljati svoj bodoči delokrog. Žal, da se nudijo, kakor pri vsaki dobrodelni ustanovi, tudi tukaj velike zapreke: Treba je popraviti razpadajoče sopsloje, toda, kje dobiti zato potrebnih sredstev v teh težkih časih? Skokoma seveda ne bo šlo. Vendar upajo usmiljeni bratje z božjo pomočjo in s pomočjo blagih dobrotnikov doseči svoj namen. V mnogih boleznih se morejo bolniki uspešno zdraviti edino le na Knaippov način. Zato obstoji potreba, tako urediti zavod, da bi se tam zdravilo tudi v zimskem času, ne le poleti, kakor dozdej. Od plemenitih src je odvisno, da dobimo tak dobrodelni zavod, ki bo v blagor našega naroda.

— Tekma v domoljubnih mladinskih spisih. Na predlog vodstva kr. šolskih knjig in učil je g. poverjenik za uk in bogočastje dr. K. Verstovšek z odlokom št. 6000 od 15. dec. 1920 izdal naredbo, da sme vodstvo kr. zalo-gišolskih knjig in učil razpisati tekmo za pospesitev patriotične mladinske literature z nagradami v skupnem znesku 10.000 kron za najboljše mladinske spise.

— Slovenščina pred 300 leti v Celovcu. V Celovcu so l. 1620. uvedli slovenske pridige v špitalski cerkvi. Teh pridig se niso udeleževali samo špitalski stanovalci, ampak tudi meščani in drugi ugledni ljudje. Pridige so oskrbovali oo. jezuitje. Ker je bil l. 1620. premeščen P. Janez Čandik iz Ljubljane v Celovec, je verjetno, da je on oskrboval slovenske govore. Čandik je znan v slovenskem slovu, ker je oskrbel tri slovenske knjige: Evangelije in liste (1612), ki jih je založil škof Tomaž Hren, Mali katekizem (1615), ki ga je založil stolni dekan Mihael Mikec in večji katekizem (1618). Glej: Izvestja Muzejskega društva za Kranjsko, 1908, str. 1—12.

— Imenovanja v zdravstveni službi. Imenovani so sanitetni referent dr. Demeter Bleiweis-Trsteniški ad personam za namestnika sanitetnega šefa za Slovenijo in Istro v V. činovnem razredu, zdravstveni nadzornik dr. Ernst Mayer pa za sanitetnega referenta v VI. činovnem razredu.

— Omejen promet na železnicah. LDU Belgrad, 20. dec. (Presbiro.) Ravnateljstvo državnih železnic v Belgradu objavlja: Od danes, dne 20. dec. t. l. dalje je ravnateljstvo državnih železnic prisiljeno, da vsled pomanjkanja premoaga ustavi promet rednih brzovlakov št. 1/2, ki so vozili med Belgradom in Nišem z odhodom iz Belgrada ob 20.50. Simplonski orientni ekspres bo še nadalje vozil po dosedanjem voznem redu, t. j. vsak torek, četrtek in soboto. Dosedanji osebni vlaki bodo vozili po dosedanjem redu še dalje.

— Kakšne neposredne davke imamo in kako jih plačujemo? je knjižica, katero je izdala Zveza gospodarskih združenj in se dobi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Knjižica je kratka, jasna in poljudna ter zelo potrebna za vsakega davkoplačevalca. Naticnilo se je samo omejeno število izvodov, zato naj si jo vsakdo takoj omisli. Velja s poštnino vred 5 kron.

— »Jutrovim« obrekovalcem. »Jutro« po svoji navadi krepko laže naprej. Kljub temu, da sem razpisal nagrado 1000 kron tistemu, ki mi dokaže, da sem pisal mojemu prijatelju g. Josipu Cernetu v Trzinu »poskusnih junch«, so ostali obrekovalci »Jutra« in »Domovine« ta dokaz dolžni. Ker naravno ne morejo dokazati, kar je brez vsake prave podlage, kričijo naprej in ponavljajo svoje trditve o »poskusnih junch«, nad katerimi imajo očitno tako veselje, da se od njih ne morejo ločiti. Kar

»Jutro« vzdržuje svojo neosnovano trditve o mojem »molekovanju« za sprejem v JDS in piše, da hranita tajništva JDS v Ljubljani in Litiji neke moje »molbe« za sprejem v JDS, ga pozivam, da te moje »molbe« v celoti objavi, pa bo konec »Jutrovemu« slepomišenju. Dokler pa »Jutro« tega ne stori, bo vsakdo vedel, koliko da so njegove trditve vredne. Sedaj se je oglašil v »Jutru« vendar enkrat s svojim podpisom g. Makso Lajovic, ki tudi ponavlja očitno tudi njemu priljubljeno fabulo o »poskusnih juncih« ter dolži mojega prijatelja g. P. Černeta, da se je ta pred več osebami izjavil o nekem mojem pismu, v katerem da sem mu baje pisal o »poskusnih juncih«, ki tudi g. Lajovicu ne dajo miru. Ko je g. P. Černe izvedel za to obsekovanje v liberalnih listih, mi je pisal, da je takega podlega obrekovanja zmožen le litijski gnili liberalizem. Zato nimam nobenega povoda tožiti, kakor zahteva g. M. Lajovic, svojega prijatelja, ki pač ne more biti odgovoren za zlobne jezike drugih. G. Makso Lajovic požurite se, pa dobite Vi nagrado 1000 kron, ako dokazete, kar trdite, toda priti morate na dan z dokazi, ne s praznimi trditvami prošle »Domovine«. ter te dokaze predložite kmetijski zvezi v Smartnu pri Litiji, za katere sedež se je pri meni že osebno informiral g. Ladi Lajovic. G. Makso Lajovic je napadel v »Jutru« na zelo neokusen način našo rodbino. Ne more mi torej zameriti, če ga vsled tega opozarjam, naj pusti rodbinske zadeve raje pri strani, ker če se spustiva na to polje, potem mu zagotavljam, da mu ne bodeta za to hvaležna ne njegova brata g. Albin Lajovic, ki je tudi v »Jugoslaviji« s podpisom začelnih črk A. L. napisal kup obrekovanj in laži, pa pozneje zlezal pod klop, še manj pa g. Ladi Lajovic, ki sam najbolje ve, kje ga čevlji žuli. Mrzim tak osebnostni boj, toda svoje časti si ne dam kratiti in to celo ne na tak neosnovan način, kakor se ga poslužuje liberalno časopisje, in ne od ljudi, ki bi morali biti zadovoljni, da jaz molčim.

Litija, dne 20. decembra 1920.

Hinko Lebinger.

— **Konec zločinca.** Policijski pisar Mihajlo Knezevič, ki je bil zaradi grde pregrehe v Belgradu v preiskovalnem zaporu, je 19. t. m. skušal zbežati. Ko so ga žandarmi zasledovali, je skočil v 20 metrov globoko jamo in se pri tem tako poškodoval, da je kmalu nato umrl. Svojih protokolerjev, ki so mu svoja kljub raznim dejanjem kazenskega značaja pripomogli do službe, ni izdal.

## Ljubljanske novice.

Ij Dr. Mahnič v spomin. Opozarjamo na spominsko slavnost, ki jo danes v sredo zvečer ob osmih priredi SKSZ v Ljudskem domu umrlemu dr. Antonu Mahnič, krškemu uoknu.

Ij K sedemdesetletnici g. dr. Fr. Detela. V nedeljo, dne 19. decembra so v Ljudskem domu uprizorili naši najmlajši (S. O.) duhovito Detelovo veseligr »Učenjaka«. Ta igra, polna iskrenih dvotipov, je vzbudila — ali v drugem dejanju — mnogo prisrčnega veselja in smeha. Tako nam je ta večer pokazal satirično stran Detelovega delovanja. Igralci zaslužijo za veliki trud in redki pogum našo zahvalo. — Sročil je priredila Slov. Kršč. Soc. Zveza v Ljudskem domu predavnanje o pisatelju dr. Fr. Detelu. Predavatelj (prof. dr. J. Debevec) je razgrnil pred nami štiridesetletno slovesno delo slavljence, razdelivši vse spise po motivih, iz katerih so nastali, v štiri skupine. Ze iz kratkega pregleda smo uvideli, kakšno ogromno delo je izvršil dr. Detela poleg svojih stanovskih dolžnosti in kako globoko se danes segajo ti problemi v naše narodno življenje.

Ij Javno predavanje priredi jutri v četrtek ob 6. uri zvečer v trnovskem župnišču »Gospodarsko in izobraževalno društvo za Krakovo-Trnovo.« Predava urednik g. Fr. Smodej. Vstop vsakomur prost.

Ij Seja političnega odbora SLS za frančiškanski in kolodvorski okraj bo danes v sredo ob pol osmi uri zvečer v Jugoslovanski tiskarni (I. nadstropje). Navzočnost vseh odbornikov in odbornic nujna. — Predsednik.

Ij Zanimanje za akademijo naraščajnikov in gojenk šentpeterskega Orla, ki se vrši na praznih sv. Štefana popoldne ob pol 4. uri, je tako živo in povpraševanje po vstopnicah tako nujno, da bode marsikdo ostal brez vstopnice in mu ne bode mogoče, ogledati si naše krepke dečke in deklice. Kupite še te vstopnice, ki so na razpolago. Spored akademije zelo pester in slikovita. Natančen spored na lepkih. Predprodaja vstopnic v Jugoslovanski tiskarni, III. nadstropje, v pisarni Orlovske Zveze. Pri akademiji sodeluje v odmorih tamburaški zbor Orlic iz Krekove prosvete.

Ij Usmiljenim srcem. Kdor bi hotel prevzeti za svojega osemletnega bosanskega dečka, popolno siroto, naj se oglasi takoj v »Dobrodelni pisarni«, Ljubljana, Poljanski nasip 10. Deček je bolj majhne postave, ker je radi pomanjkanja nekoliko zastal v rasti in še otročji, pa krotek in priden in se zelo rad uči.

Ij Danes, dne 22. decembra 1920 ob 8. uri zvečer bere mladi jugoslovanski pisatelj Tadej Trik (Branislav Mišić) v mali dvorani Narodnega doma (čitalnica »Jadran«) svojo dramo »Očja« (Obup). Kot uvod predava o »mladoj, kulturnoj Jugoslaviji«. Vabimo vse kritike in druge, ki se zanimajo. Vstopnina znaša 10 kron za osebo. Čisti dobiček za Boršnikov spomenik.

Ij Društvo jug. trg. visokošolcev vabi vse tu se nahajajoče eksportne in konzularne akademike na važen sestanek, ki se vrši v četrtek, dne 23. t. m. ob 3. uri popoldne v restavraciji Narodnega doma.

Ij Falsifikati, in sicer 5 dinarski in 10 kronski se še vedno širijo po Ljubljani.

Ij Tatrina. Medtem, ko je bivala gospa T. J. na Bledu, ji je bilo iz njenega stanovanja v Ljubljani ukradeno 10.000 kron v bankovcih, 15 zlatih cekinov po 20 K, 5 srebrnih tolarjev po 5 kron, zlata, 4000 kron vredna damska ura in staroavstrijski bankovec za 1000 kron. Poizvedbe po tatovih niso uspele.

## Najnovejša poročila.

### TORKOVA SEJA KONSTITUANTE.

Belgrad, 21. dec. (Izv.) Današnja seja konstituante je otvoril starostni predsednik Nikola Pašić ob 10. dopoldne. Izjavil je, da je verifikacijski odbor predložil poročilo o svojem delu in da se v zmislu poslovnika predlaga tiskani predlog verifikacije nespornih mandatov. Z ozirom na poslovnik se mora razprava o verifikaciji nadaljevati 24 ur po razdelitvi poročila verifikacijskega odbora.

Nato so se v kratkem odmoru razdelila tiskana poročila verifikacijskega odbora. Predsednik Nikola Pašić je nato nadaljeval: Gg. poslanci! Prejeli ste poročilo odbora in ko preide, se bomo zopet sestali ter razpravljali o poročilu. Radi tega napovedujem za jutri ob 10. uri dopoldne 4. sejo konstituante z dnevnim redom: »Razprava o verifikaciji nespornih mandatov«. Ali bomo po izvršeni verifikaciji nadaljevali delo ali ne, se bomo jutri porazgovorili. (Iz centra demokratov in zemljoradniške stranke se začujejo vzkliki: Nadaljujmo delo! Kostituanta naj dela!) Predsednik Pašić: Sklep o tem je odvisen od skupščine same. Kakor bo skupščina hotela, tako tudi bo. Za jutri v sredo ob 10. uri dopoldne napovedujem novo sejo ter zaključujem današnjo. — Seja se je zaključila ob 10. uri 15 minut.

### JUGOSLOVANSKI KLUB ZOPER NASILNO UVELJAVLJENJE CENTRALISTIČNE USTAVE.

Belgrad, 21. dec. (Izvirno) Danes popoldne se je vršila seja načelnikov klubov, na kateri so razpravljali o dnevnem redu jutrišnje seje konstituante. V imenu Jugoslovanskega kluba je predlagal dr. Korošec, da se po verifikaciji nespornih mandatov odgode seje konstituante do konca pravoslavniških božičnih praznikov. Demokrati, zemljoradniki in komunisti so nastopili proti temu predlogu ter zahtevali, da se naj na jutrišnji seji izvrši zaprisega, izvoli predsedništvo konstituante ter ustvari odbor. Demokrati so s svojimi zahtevniki stavili ta predlog samo zato, da onemogočijo opoziciji, staviti protipredlog glede ustave, ki se ima po sedanjem nezakonitem in nasilnem poslovanju vložiti najkasneje 10 dni po izvolitvi ustavnega odbora ustavotvorne skupščine. S tem bi jim bilo olajšano, proti volji naroda vsiliti centralizem.

LDU Zagreb, 21. dec. (ZNU) »Večer« javlja iz Belgrada: Po vseh znakih se mora sklepati, da so vse skupine strank za izpremembo poslovnika. Glede prisega so mišljenja deljena. Glede zasedanja konstituante obstojata v glavnem dve mišljenja: Pašić predlaga, da se konstituanta odgodi do 12. januarja, demokrati pa hočejo, naj dela brez ozira na praznike. Predlagajo, naj se vsekakor odpravijo volitve odsekov in konstituiranje, potem naj se prekinejo seje. Člani odsekov bi imeli ostati v Belgradu in nadaljevati delo, da bi konstituanta meseca januarja mogla nadaljevati redno poslovanje. V razgovoru s Pašićem sta predlagala dr. Drinković in dr. Korošec, da se sestava nove vlade odgodi po Božiču. V kandidaturi za predsednika konstituante je prišlo do izpremembe. Pašić je izjavil Davidoviču, da stoji radikalna stranka na stališču, da mora biti predsednik konstituante radikalec. Ta izprememba se pripisuje vplivu Protičeve skupine.

### ŠE VEDNO NEJASEN POLOŽAJ.

Belgrad, 21. dec. (Izv.) Politični položaj je postal tekom današnjega dne še bolj zapleten, bodisi glede na sestavo vlade kakor tudi glede na delo konstituante. Vsak čas se pojavljajo nove kombinacije in novi predlogi. Vzrok te nejasnosti je v radikalnem klubu, ki dosedaj še ni razčistil svojega stališča glede ustave in odnošajev napram drugim strankam. Nocoj se je pojavila nova kombinacija, po kateri bi predsedstvo vlade prevzel Pašić ali Protić, predsedstvo ustavotvorne skupščine pa bi dobil demokrat.

Belgrad, 21. dec. (Izv.) Jutri dopoldne bo imel Jugoslovanski klub sejo, na kateri bo razpravljalo o novo nastalem položaju.

### SPORAZUM MED DEMOKRATI, RADIKALI IN ZEMLJORADNIKI?

Belgrad, 21. dec. (Izv.) Za jutrišnjo sejo konstituante vlada v političnih krogih veliko zanimanje. Zdi se, da je v zadnjem času došlo do sporazuma med radikali, demokrati in zemljoradniki, da majorizirajo ostale stranke in vsilijo svoj dnevni red. Dr. Korošec se je nocoj razgovarjal z Nikolo Pašićem, vendar pa ni mogel dobiti nobenega pozitivnega odgovora.

### VPRAŠANJE PREDSEDSTVA.

Belgrad, 21. dec. (Izv.) V parlamentarnih krogih se govori, da bo za predsednika ustavotvorne skupščine izvoljen demokrat, za podpredsednike pa po en radikalec, zemljoradnik in musliman. Demokrati razglajajo, da bodo za predsednika predlagali dr. Ribarja ali dr. Kršlja.

### DR. TRUMBIČ ODKLONIL PREDSEDSTVO KONSTITUANTE.

Belgrad, 21. decembra. (Izv.) Včeraj se je v tukajšnjih političnih krogih razširila vest, da se je dr. Trumbić ponudilo predsedstvo konstituante, a da je to ponudbo odklonil.

LDU Belgrad, 21. dec. (ZNU) Včeraj popoldne je imel dr. Trumbić s Pašićem razgovor neznane vsebine. Dr. Trumbić je odpotoval v Split.

### MANDAT DR. LAGINJE.

Belgrad, 21. dec. (Izv.) Kakor znano, je kandidiral bivši ban dr. Laginja v virovitiškem in mostarskem volivnem okrožju ter je bil tudi v obeh okrožjih izvoljen, vsled česar mora sedaj eno mesto odstopiti. Iz Hercegovine zahtevajo, da se odreče mostarskemu mandatu tako, da bi prišel za poslanca trgovec Precca iz Mostarja. Bivši poslanec Seđrić pa zahteva, naj se dr. Laginja odreče virovitiškemu mandatu ter ga prepusti njemu.

### IZPREMEMBE V HRVATSKI VLADI.

LDU Zagreb, 21. decembra. (ZNU) Današnje »Narodne Novine« objavljajo ukaz, s katerim se je na lastno prošnjo razrešil dolžnost g. Milan Roje kot poverjenik za notranje stvari, ker je kot izvoljeni poslanec v konstituanto optiral poslaniški mandat in torej po zakonu ne more vršiti svoje uradniške dolžnosti. Ker je odstopajoč voljen vodil tudi banske posele in ker se kraljeva vlada v Belgradu nahaja v demisiji in kot taka ne more definitivno izvesti popolnitve banske časti, je po ukazu Nj. Vis. regenta poverjeno vodstvo poslov bana Hrvatske in Slavonije in poverjenika za notranje stvari po činu najstarejšemu upravnemu uradniku kraljevemu bankemu svetniku dr. Teodorju Bošnjaku.

### POZABLJEN OTOK.

Belgrad, 21. dec. (Izvirno) Danes je posetila deputacija Istranov pod vodstvom frančiškanskega provincijala Miloševića vse parlamentarne klube, da jih zainteresira za otok Glavin, ki pripada Krku in Cresu. Zanimivo je, da niti vladni zastopniki pri pogajanjih v Rapallu kakor tudi min. predsednik dr. Vesnić sam niti pojma nimajo o tej važni točki in našem Jadranu ter so pozabili v Rapallu določiti natančen načrt mej kakor tudi čas italijanske evakuacije zasedenega ozemlja.

### ZELEZNICA BELGRAD—JADRAN.

LDU Split, 21. dec. (ZNU) Časnikarske vesti o nameravani graditvi železnice Belgrad—Jadran, ki ne bi šla na Split, so povzročile neugodno razpoloženje. V kratkem se bo vršila anketa gospodarskih in političnih krogov, ki naj bi zainteresirala merodajne faktorje, da bi se zvezal Split s svojim zaledjem.

### TRGOVINSKA POGODBA Z ITALIJO.

LDU Split, 21. dec. (ZNU) Pokrajinska vlada je sklicala danes anketo gospodarskih krogov, na kateri se bodo bavili s predstoječo trgovsko pogodbo z Italijo.

LDU Split, 21. dec. (ZNU) »Novo Do« piše z ozirom na predstoječo trgovinsko pogajanje z Italijo: Dosedaj znani italijanski zahtevki največ ogrožajo interese primorskega prebivalstva. Kakor smo že bili nekoč žrtve trgovinske pogodbe z Italijo, bi se zopet vrnili časi robovanja pod Avstrijo. Dunaj je moral takrat po diktatu Berlina plačati Italiji njeno sodelovanje v trozvezi z gospodarskimi koncesijami brez kompenzacij in so te koncesije najbolj težile nas. Danes niti ne diktira Berlin, niti ni treba plačati zveze z gospodarskimi tvrdkami, marveč imamo svojo državo in svojo vlado, od katere moremo in moramo pričakovati mnogo večje razumevanje in zavzemanje, kakor od Dunaja.

### WRANGLOVA VOJSKA V ZAGREBU.

LDU Zagreb, 21. dec. (ZNU) Včeraj je potovalo skozi Zagreb 2500 vojakov Wranglove vojske.

### UKRAJINCI PROTI BOLJŠEVIKOM.

LDU Dunaj, 21. decembra. (DunKU) Ukrajinski tiskovni urad poroča iz Lvova: Ukrajinski usteži prodirajo pod vodstvom

atamana Strucka proti Kijevu. Uničili so popolnoma dva boljševiška polka, poslana proti njim v smeri proti Kijevu; druge čete so zapodili v beg.

### NASELJEVANJE V AMERIKI.

LDU Paris, 21. decembra. (Dun. KU) Kakor poročajo iz Washingtona, je ameriški parlament z ozirom na pričakovano krizo prepovedal priseljevanje v Ameriko za eno leto.

### BORZA.

LDU Zagreb, 21. decembra. (ZNU) Devize: Berlin 213—214, Italija 518—522, London 513—518, Newyork 143—147, Pariz 870 do 883, Praga 175.50—180, Svica 2300—0, Dunaj 22.90—23.25. Valute: Dolarji 143—143.50, avstrijske krone 0—23, rublji 80—85, francoski franki 0—890, napoleondri 460—465, nemške marke 198—201, romunski lei 180—190, italijanske lire 500—518, turške lire 515—525, češkoslovaške krone 160—170.

## Cerkveni vestnik.

c Kongregacija gospodov pri oo. jezuitih ima danes 22. decembra ob pol osmih shod. Po shodu volitev novega odbora. Pridite vsi!

## Orlovski vestnik.

Organizatorični tečaj za okrožne predsednike se vrši v Ljubljani v času od 27. decembra do 30. decembra 1920. Tečaj je največjega pomena za razvoj orlovske organizacije, zato je nujna potreba, da pridejo okrožni predsedniki osebno na tečaj, le iz posebno važnih razlogov morejo priti njihovi namestniki. — Udeležbo naj javijo okrožja nemudoma O. Z.

Šentpeterski Orel v Ljubljani vabi svoje člane k fantovskemu večeru, ki bo v sredo ob pol 8. uri zvečer v šentpeterskem prosvetnem društvu. Novi člani se sprejemajo isti dan. Udeležite se ga vsil! — Predsednik.

Proste vaje naraščajnikov in gojske za leto 1921 orlovskih odsekov bodo televadili dečki in deklice na akademiji na praznik sv. Štefana popoldne ob pol 4. uri. Bližnji odseki vladno objavljeni. Poleg televadbe tudi mnogo razvedrilnih točk in petja. Vstopnice v predprodaji v Jugoslovanski tiskarni, III. nadstropje v Orlovski pisarni. Cene na lepkih.

Seja Orliške zveze se vrši v četrtek dne 23. dec. ob 4. uri popoldne v Jugoslovanski tiskarni, III. nadstropje. (K)

## Turistika in sport.

Sportni klub »Ilirija« priredi v nedeljo, dne 9. januarja v Narodnem domu zabavni večer v velikem obsegu in z izbranimi sporti. Prijatelje plesa in zabave se že danes opozarja na to prireditve. (K)

Kam za božične praznike? — V Bohinju! Tam leži že čez meter snega in Bohinjeci so, uvažujoč vremenske preroke, že za to zimo iznova priredili umetno sankaljšče, zgradili smuško skakalnico, in tudi drugače poskrbeli za udobnost in razvedrilo ter okrepilo, v kolikor že sam Bog ni Bohinjecem obdaril z naravnim okrepilom, najčistejšim planinskim zrakom in učinkovito insolacijo, ki v par dneh okrepita duh in telo, da sta za par mesecev zopet sposobna za borbe današnjega življenja. Kdor ni sam prijatelj zimskega športa, se bo tam lahko razvedril in zabaval ob kalejdoskopičnih slikah, ki mu jih nudi v izobilju proizvajanje zimskega športa. — Zatorej, kdor proizvajanje zimskega športa. — Zatorej, kdor okrepila svojih živcev, naj se potrdi na praznike »tja v Bohinju, v Bistriško dolino...

Vremenska poročila iz Bohinja. Bohinjeci sicer ni daleč od Ljubljane, toda stara izkušnja nas uči, da sta glede vremenskih razmer precej daleč narazen. Če je poloti v Ljubljani najlepši dan, je v Bohinju prav lahko najhujši nali. Nasprotno pa pežimi lahko v Ljubljani dežuje, v Bohinju pa je najlepša zima, oziroma kvečjemu da sneži. Te okolnosti vpoštevajoč, se je letos organizirala investitelska služba, ki bo omogočevala, da bodo prijatelji zimskega športa in Bohinjske zime tedensko točno obveščeni o vremenskih razmerah v Bohinju. Ne samo na večjih železniških postajah, marveč tudi v dnevnikih se namerava upeljati redno in točno vremensko poročevanje iz Bohinja, tako da bodo iz njih športniki lahko sklopali s precejšnjo sigurnostjo na uspešost svojih izletov.

Smučarski tečaj v Ljubljani. Pričetek tečaja se razglasi pravočasno po dnevnikih in v izlozkih pri optiku Jurmanu; in »Tourist-Office«. Tečaj se je moral vsled neugodnih snežnih razmer preložiti.

## Prosveta.

pr Tomaža Kempčana »Hoja za Kristusom« — v novem natisu — prevedel prelat Andrej Kalan. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Vsakdo naj naroči to zlato knjigo, ki se dobi v lični žepni obliki vezana z rdečo obrezo za ceno 26 K. Z naročilom pa naj nihče ne odlašaj, ker te cene trajno ne bo mogoče vzdržati. Za priporočilo samo nekaj posameznih stavkov iz predgovora. »Knjiga Hoja za Kristusom« — pravi Fontenelle — »je najlepša knjiga, kar jih je prišlo iz rok človeških, kajti sv.

pismo je prišlo iz božjih rok. — Ta zlata knjiga je že stara, a še vedno nova. Prvič je zagledala beli dan 1. 1441., torej pred skoro 500 leti. A dasi je ta knjiga že stara, je tudi še vedno nova. Zakaj od takrat do danes so jo izdali že tisoč- in tisočkrat malone v vseh jezikih sveta. Tudi Slovence je ta knjiga že davno znana. Ko so hile knjige na Slovenskem še redke, kakor zlato, že takrat so naši predniki pridno prebirali knjigo Hoja za Kristusom. Tej izdaji je sledilo mnogo mnogo drugih izdaj v slovenskem jeziku. Predzadnja izdaja se je razprodala že pred nekaj leti. Sedaj je bilo mogoče oskrbeti novo popravljeno izdajo v zelo lepi obliki. Gotovo ni bila knjiga nikdar tako potrebna in tako na mestu, kakor v današnjem času polnem prevar in človeške slepote. — Istočasno bo izšla še druga knjižica tega pisatelja pod naslovom »Iz duhovne zakladnice Tomaža Kempčana«. Izbral in poseleval dr. Fr. Ks. Lukman. Čitaj pogosto tudi to Tomaževo knjižico o spoznanju lastne slabosti, o ponižnosti, lepem mirnem življenju itd.; to so poglavja polna duševnega bogastva, ki se kaže samo v Tomaž Kempčanovih spisih. Ta knjižica velja vezana z rdečo obzro 18 K in se dobi tudi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

pr Fran Levstik: Izbrani spisi za mladino. Pripredila Fran Erjavec in Pavel Fiere. Z risbami okrasil Ant. Koželj. Knjiga obsega 220 strani. V Ljubljani, 1920. Izdala, založila in natisnila Učiteljska tiskarna. — Učiteljska tiskarna se je lotila velike naloge izdati naše klasike v ilustrirani mladinski izdaji. Dolgo so pogrešali teh že naši starši, naše knjižnice, zlasti pa naša mladina sama, saj ji je ostalo tako več ali manj nepristopno najlepše, kar so napisali tudi zanje največji moške našega naroda. Zbirko, ki bo opremljena povsem enotno, urejata in prirejata Fran Erjavec in Pavel Fiere, ilustrirali jo bodo ap najrazličnejši slovenski umetniki. Pravkar je izšel prvi zvezek, ki prinaša zamladino izbrane spise enega naših največjih pesnikov in pisateljev, to je Frana Levstika. Knjigo je ilustriral A. K. oželj in je za današnje čase naravnost razkošno opremljena. Prinaša izbor njegovih pesmi, daje pravljice in pripovedke ter znamenitega Martina Krpana in Potovanje iz Litije do Cateža. Prepričani smo, da bo po knjigi rad segel vsak in da ne bo manjkala v nobeni slovenski hiši. Primerna bo zlasti za darila. Elegantan vezan izvod stane 54 K, broširan 46 K. Dobiva se po knjigarnah ali ap v Učiteljski tiskarni.

pr Bob in Tedi. Dva neugnanca. Po John Habbertonovi knjigi Helenina otročička slovenski mladini po svoje povedal dr. Ivo Sorli. Ilustriral Anton Koželj. — Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani 1920. Broširana knjiga velja 24 K, vezana 30 K. — Slovensko mladinsko literaturo je obogatil dr. Ivo Sorli z jako lepo povestjo, ki opisuje porednost dveh ameriških bratov: pelletnega Boba in triletnega Tedita. Njihova mati je mnenja, da sta otroka dva angelčka, v resnici pa sta skrateljčka, ki na vse mogoče načine nagajata tjuu Haronu. Da se bo otrokom knjiga še bolj prikupila, jo je okrasil A. Koželj z 20 slikami. Knjigo toplo priporočamo. Naroča

se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica št. 6.  
pr Hermann Wendel. »Aus und über Südslavien«. — Knjiga prinaša 14 krajskih sestavkov, s katerimi hoče pisatelj seznaniti Nemce z razmerami v Jugoslaviji. Pisatelj je bil na svojem petem potovanju po Jugoslaviji tudi v Ljubljani in je opisal v pismu iz Ljubljane prav simpatično tudi Slovence. V krasno pisanim članku »Der italienische Imperialismus und die Südslavene« brani pisatelj najodločneje pravico Jugoslovancev v sporu z Italijo. Posebno pozornost poseja pisatelj agrarnim odnosom v raznih delih naše domovine, temu najbolj perečemu vprašanju naše notranje politike, od katerega pravilne rešitve bo odvisen procvet države v bližnji bodočnosti. Knjiga je pisana v živahnem, duhovitem slogu, in jo bo z užitkom bral vsakdo, ki ga zanimajo politične razmere v naši novi državi, četudi se na nekaterih mestih ne bo mogel s pisateljem strinjati.

**Gospodarstvo.**

g 100 odstotno zvišanje kolkovine pri zacarinjenju. Po naredbi ministrstva za finance, generalna direkcija posrednih davkov, od 30. oktobra t. l., št. 11.266 (glej Uradni list deželne vlade za Slovenijo, št. 134), se zvišajo vse kolkovine in lestvice pristojbine za 100 odstotkov. Na ta način se zviša za 100 odstotkov tudi kolkovina za vse poštnocarinske listine, ki so podvržene kolkovini, in sicer: spremnice od 20 na 40 par, car. pobotnice od 10 na 20 par, stovornice od 50 na 100 par. Na račun stovornice se je obremenil doslej vsaj zacarinjeni paket s 5 parami, po novem pa se mora zaračunati za vsak paket po 10 par.

g Kazniva trgovina s čeki. V Ljubljani so odkrili niti organizacije, ki se je bavila z izvozom zdrave valute iz naše države. Del članov tega društva je prodajal bianko čeke na »Italijansko banko« v Trstu. Trgovci so kupovali te čeke, s pomočjo njih uvažali blago in na ta način trajno vzdrževali visok kurz. Drugi del je izvažal zdravo valuto iz države. Ti so dinarje in drugo zdravo valuto prenašali v Italijo v malih zavitkih s pomočjo oseba na orient ekspresu. — Belgrajska »Tribuna« poroča sledeče podrobnosti: Te manipulacije sta izvrševali dve banki. Splitška banka »Triestina«, ki ni imela dovoljenja za prodajo čekov, pa je vseeno prodajala ter si je na ta način pridobila veličanske dobičke. Ravnatelj banke »Triestina« Anton Burčič, ki je s svojimi mahinacijami pridobil banki neverjetne dobičke, je pri zaslišavanju izjavil, da dela to že dolgo časa in smatra, da to delo ni protipostavno. Podružnica neke ljubljanske banke v Splitju je delala isto. Njen ravnatelj Anton Lavš je to priznal, ko so ga nagnali v skripce, čeprav je tako prodaja kazniva. Na temelju knjig, ki so vodene v redu po nekem članu društva in ki je tudi aretiran, so ugotovili, da so izvozili iz naše države od 12. julija do začetka novembra t. l. 125 000 dolarjev, 1.500.000 lir in 2.000.000 dinarjev. — Oba ravnatelja sta obsojena vsak na 100 000 dinarjev denarne kazni. Ta kazen je z ozirom na veličanski dobiček neznatna.

**Ljubljanska porota.**

**UBOJ NA DOBROVI.**

Včeraj se je zagovarjal pred ljubljansko poroto dne 22. junija 1885 v Štepanji vasi rojeni ožani posestnik in gostilničar Franc Bricelj z Dobrove št. 24, ki je bil že predkaznovan. Obtožba obtožbe Bricelja: Dne 12. septembra je bila v gostilni Franca Remica, »Pri Mežnarju«, veselic ProstoVOLjnega gasilnega društva v Dobrovi. Pri tej veselici se je zgodilo, da je načelnik gasilnega društva Franc Bricelj, podnačelnik društva Franceta Rupnika po preloženem prepiru zunaj gostilne na cesti s kuhinjskim nožem zaklal. To dejstvo je nesporno, ker je ugotovljeno po pričah in po izreku izvedencev zdravnikov, kateri so označili poškodbo za absolutno smrtno, valed katere je precej prišel od življenje in bi Rupniku tudi takojšnja zdravniška pomoč ne bila našla življenja. Nož, s katerim je storilec dejanje izvršil, se je našel pod ravnikovim truplom. Bricelj je priznal, da se je že v gostilni prepiral z Rupnikom, toda pristavil, da je bil, ko je kmalu po deseti uri šel iz gostilne, od Rupnika in še enega moža dejansko napaden, da sta ga napadale suvala in rinila kakih 20 korakov okrog hiše na dvorišče in da je vrgel tam eden stol na njega, on se je potem skril pod klop, nakar sta napadala odnehala. Udarec s stolom ga je nekoliko omamil. Na to je zlezal izpod klopi po vseh štirih, vstal in šel proti kleti, v kateri je videl luč. Trkal je na kletna vrata in prosil pomoči. Od takrat naprej ga je zapustil spomin in je prišel k sebi šele okrog štirih jutraj v postelji, ko so prišli orožniki po njega. Kaj se je v tem času zgodilo, ne ve in tudi ne, da bi bil Rupnika zaklal s kuhinjskim nožem. Izvedenci psihijatri, ki so preiskali Bricelja in ugotovili, da je Bricelj duševno zdrav, ni psihopatičen in umobolen in da ni striktnih dokazov za to, da bi se bil v trenutku izvršenega dejanja, bodisi radi zavzete piščice, ali vsled predidodega drugega razburjenja nahajal v takem patološkem afektu, ki bi izključeval vsako odgovornost, dasi je to sicer mogoče, da pa je bila vsekakor njegova zavednost zakaljena. V preiskavi zaslišane priče so pa izpovedale tako, da se o celem dogodku dobi drugačna slika. Mežnarjeva natakarica Marjana Suhadolc, je bila kritični trenutek v kleti, ko je Franc Bricelj trkal na vrata. Vprašala je: »Kdo je?« in Bricelj je odgovoril: »Odpri, Marjanca!« Prišel je potem ravnih korakov v klet in šel gori in dol. V desnici je držal žepni robec in si ga pritiskal na obraz, kjer je bil krvav. Vprašala ga je, če je padel in Bricelj je temu pritril. Natakarici je naročil, naj reče njegov ženi in njeni družbi, naj grede domov, da bo tudi on odšel. Obrnil se je potem proti vratom in odšel na dvorišče, pri tem pa držal levo roko pod bluzo, tako da ni videla, kaj ima v roki, dasi je prej držal levo roko prsto in je bila takrat prazna. Nož, s katerim je Bricelj dejanje izvršil, je bil v stekleni omarici v omenjeni kleti. Priča Josip Božič je povedal, da je stal okrog 11. ure Bricelj zunaj gostilne pod oknom. Ko je šel Božič proti n'emu, je zaklical Bricelj: »Kdo je?« in stegnil roko proti n'emu; Božič je odgovoril: »Jaz!« Bricelj je šel vprašal Božiča: »Kaj je?« nakar mu je Božič odgovoril, da je bil doma. Božič je šel potem mimo Bricelja in je videl, da drži levo roko na hrbtu in da ima v nji dolg nož, kateri se je posvetil. Precej potem je Božič slišal, da je Božič zaklical Stražarju (Francu Rupniku) rekoč: »Kje je Stražar, ta korajžen, pravi, da se me boji! Sem naj pridele in slišal je tudi Rupnikov glas: »Tukaj je Stražar, kaj je?« Čez nekaj minut je pa Božič zaslišal ženski glas: »Jezus Marija, eden je mrtev!« Na korajžo klicati so slišali Bricelja tudi Ivan Novak, Anton Vampelj, Ivan Peljhan in Josip Peljhan; da pa Bricelj ni bil vinjen, so potrdili Josipina Suhadolc, Franc Remic, Peter Volčič in Ludvik Osterc in so še dostavili, da se je Bricelj cel večer pametno in trezno vedel. Orožnik Franc Čop, ki je okoli štirih jutraj Bricelja aretiral, in Ljudevit Osterc sta potrdila, da je bil Bricelj po aretaciji zelo miren in hladnokrven, in da ni bilo na njem zapaziti znakov vinjenosti. Opravičen je bil zato sklep, da si je Bricelj v polni zavesti in z namenom, da se nad Rupnikom maščuje, prisvojil v kleti nož, katerega je nesel pod bluzo skritega na prsto, kjer je pričel izživati Stražarja in ko se je ta spustil v njega, ga je zabolod z nožem v prsa in zbežal domov. Sram ga je priznati zahrbtni napad in se boji preteče kazni, zato tajni in pravi, da se nič ne zaveda. Sum, da je ravnal s hudobnim namenom, je opravičen.

Porotnemu sodni je predsedoval g. dvorni svetnik Regally, obtožbo je zastopal gosp. dvorni svetnik Trenz, Bricelja je zagovarjal g. dr. Švigelj.

Predsednik g. dvorni svetnik Regally Bricelju: »Ali se čutite krivega?« — »Nela! Nato je Bricelj v daljšem govoru povedal, da je prišel na Dobrovo 1. 1911 in je pristopil že leta 1911 gasilnemu društvu. Na veselici mu je rekel Rupnik: »Ne boš vsega komandiral, smrkovec!« Odgovoril sem mu: »Če sem jaz smrkovec, si ti pastir!« Povedal je tudi, da so ga natepli in da je bil tudi Rupnik med napadalc. »Zgrudil sem se na tla, od tam sem šel v klet; od takrat naprej me je zapustil spomin in sem se šele zbudil, ko me je žena poklicala in je prišel orožnik po mene.« G. dvorni svetnik Regally Bricelju: »Kako sta se razumela z ravnim Rupnikom?« — »Vedno sva bila prijatelja.« Dr. Švigelj Bricelju: »Koliko ste pili tisti dan?« — »Zelo veliko, ker so mi napivali.« — »Ali sta bila z Rupnikom politična nasprotnika?« — »Politična nasprotnika nisva bila.« — »Votant nadsvetnik Kaiser: »Ali ste od kosila naprej kaj jedli?« — »Nobene reči nisem jedel.« — Zdravnika izvedenca sta povedala, da se je nož zasadil z veliko silo v telo in da je bila smrt neizogibna in bi tudi takojšnja zdravniška pomoč ne pomagala.

Ob tridesetih na 12. je pričel g. dvorni svetnik Regally zaslišavati priče. Prvi je bil zaslišan tajnik gasilnega društva Ivan Božič, ki je povedal: Rajni Rupnik je očital Bricelju, da računi niso v redu; Bricelj je molčal. Članom gasilnega društva je bil Bricelj prestrog in je hotel imeti vse vojaško, Bricelju ni bilo prav, ker se je sklenilo, da boji veselice pri Mežnarju. Pri sebi je rekel Rupniku Bricelju: »Hudič, ti bom že dal!« Bricelj je pri veselici nasprotoval da bi se pralčan članom sodček piva in večerjo dekletom. Takrat sta se Rupnik in Bricelj sprla in je rekel Bricelj Rupniku, da je lump in baraba. Nadpaznik Osterc je zabil, da se nista Rupnik in Bricelj sprijela. Ko sem se po večerji vrnil k Mežnarju, me je ustavil Bricelj in zavpil: »Nož proti meni. Klicaj je: »Kje so Stražarjeve barabe?« Rekel sem mu: »Dovom po'idil Vesel je prišel Stražar (rajni Rupnik) vum, že rekel sem mu: Ne hodi vunt Čez nekaj časa je bil pa že mrtev.« Dr. Švigelj prič: »Kaj ste si mislili, ko ste videli, da ima Bricelj v roki nož?« — »Da misli koga zaklati.« — Priča Miha Božič je povedal, da je rekel Bricelj pri prvi seš, da ne mara, da bi bil avselica pri niem. — Ob 1. uri je g. dvorni svetnik Regally prekinil razpravo do 4. ure popoldne.

Popoldne ob 4. uri se je nadaljevala razprava. Zaslišane so bile priče Anton Vampelj, Peter Volčič, Ivan Končan, Ljudevit Osterc, Franc Remic, Marjana Suhadolc, Josip Pehan. Priče so potrdile okolnost, da se jim Bricelj ni zdel p'ian in da sta se Rupnik in Bricelj prerekala in da bi bil že v gostilni Bricelj udaril Rupnika s pokalico po glavi, če bi tega ne biala zabilala Briceljeva žena. Pavel Podobnikar je povedal, da se Bricelj in Rupnik nista mogla. Prvi je šel k ubitemu Rupniku in ga je vzdignil.

**Meteorološko poročilo.**

Ljubljana 300 m n. m. viš.

Čas opazovanja	Barometar v mm	Termometar v C	Pluvirometar v G	Nebo, vetrov	Padaavina v mm
20. 12. 21 h	736 6	0.5	1.1	obl.	—
21. 12. 7 h	735 3	— 0.3	—	megla j.	1.9
21. 12. 14 h	734 8	0.1	1.1	megla j.	—

Mučil Vas glavobol? Zobobol? Trganje v udih? Malo Fellerjevega pravega Elza fluida in odpravljene so bolečine! 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 42 K. Državna trošarina posebej, Fellerjev Elza mentolni črtnik en komad 12 K.

Želodec Vam ni v redu? Nekaj pravih Fellerjevih Elza-kroglic! Te so dobrel 6 skatljic 18 K. Pravi balzam 12 steklenic 72 K. Prava švedska tinktura 1 velika steklenica 20 K. — Omot in poština posebej, a najceneje. Eugen V. Feller, Stubičica donja, Elsa trg št. 134, Hrvatska.

Otroška pošte ja (železna) se kupi. Ponudbe z navedbo cene na upravo lista pod »Posteljas«.

Kupi se dobro ohranjena ročna slamoreznica. Naslov pove upravnistvo »Slovenca« pod št. 5087.

Sube hruške kupim večjo množino v količini pet kg naprej. — Naslov pove uprava lista pod št. 5089.

3000 kg dobrih z maskih jabolk se prode (tudi v manjših količinah). Naslov v upravi pod št. 5067.

Prodajam konja, opremo, voz ter motorno dermo opremo za mesnico. L. Kas rovc mesar, Rožna dolina.

**KAVARNA**  
išče samostojnega direktorja z udeležbo na dobičku. Strokovnjaki z jamstvom 100.000 K naj pošljejo pismene ponudbe pod šifro Kavarna 1290 na Blocknerjev zavod za oglaševanje, Zagreb, Jurjevska 31.

**Crno deteljo**  
pačujemo po najvišji ceni. — Sever & komp., Ljubljana, Wolfova 12.

Krasno izbiro božičnih daril po znižanih cenah priporoča M. TIČAR, LJUBLJANA Selenburgova ul. 1 in Sv. Petra c. 26

Za božično darilo je naprodaj: z zaračunatimi beskami vložena (Tabernakel) omara, Danzing-starinska kredenca, visoka omara, blagajna (celzirana), umetno delo. — Poizve se: Tvojnica cementnih izdelkov »Taga«, Rožna dolina 285.

**KONJAK**  
Pri slabostih vsled starosti, pri želodčnih težkoah in pri izgubiti moči je stari vinski konjak v mleku pravo oživljajoče sredstvo, 2 pollit. stekl. poslje franco za vnaprej poslanih K 140 Beneš Hertl, lastnik, grad Golč pri Konjicah. Slovenija.

**SALAMA**  
I. vrste  
novo blago  
povsa godna  
dobiva se povsod  
Prva hrvatska tvornica salam, sušenega mesa in masti  
M. GAVRILOVIĆ  
SINOVI D. D.  
Petrinja.

V strojno in elektro mehnično stroko spadajoča dela (proračune, načrte itd.) izvršuje Ing. Petrovič, Ljubljana, Celovška cesta 66. 4890

**POZOR! En vagon jesenovega lesa**  
zrezanega za kolarje ima naprodaj Matija Kozsmernik, posestnik in lesni trgovec na Dobrovi pri Ljubljani št. 33.

**KADILCI!**  
Priporoča se Vam najboljša in najzdravjša vrsta cigaretnega papirja  
„GOLUB“  
„RAILY“  
„JARAC“  
„FADILET“  
„SELAM“  
proizvod domače tvornice cigaret-papirja, Zagreb  
Maksimirska c. 10. Telefon 9-56.

**2 železni blagajni**  
na novo renovirani, zgledajo kakor nove 1. s. ena št. 2, druga št. 3, dvo-krilna, se ceno prodajo. Naslov se izve pri An. zav. Drago Besaljak, Ljubljana, Gankarjevo nabrožje 3.

**Naročajte in širite »Slovenca«!**

NAZNANILO. Tvrška Narat & žurman pri Sv. Križu tik Rog. Slatine in v Ratanski vasi naznanja, da sta se nje družabnika razdružila.

Tvrška se glasi od sedaj naprej:  
**JANKO NARAT**  
trgovina z mešanim blagom in deželnimi pridelki  
Sv. Križ - Rogaška Slatina.

Priporoča se tvrška  
**Jos. Petelinc, Ljubljana**  
Sv. Petra nasip 7.  
Tovarniška šivalnih strojev v vseli opremai za dozaloga mačo rabo, za krojače, original Cylinder Singerjeve velike in male za čevljarje, posamezne dele za vse sisteme, igle, olje za stroje na drobno in debelo.

**Božična in novoletna darila!**  
**Risalna orodja v vseh velikostih**  
dobavila delavnic za precizno mehaniko  
Ljubljana - Viljem Sequardt - Dalmatinova ul. 5.  
Trgovina z geodetičnimi, zemljemerskimi in tehničnimi instrumenti in potrebščinami.  
Popravila fotoaparatorov. Brašenje risalnih peres.  
Zajamčeno precizna rektifikacija geodetičnih aparatov.